

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. október 21.

NÉMET NYELV

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	30
Nyelvhelyesség	30
Hallott szöveg értéke	30
Íráskészség	30
Szóbeli	30
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámítási táblázatra, de az első feladat pontszámát felezni kell.

A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont).

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
G	F	K	I	D	E	A	H	B	C

Kimarad: L

2.

0.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
C	H	A	B	E	G	F

Kimarad: D

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

16. – 17. die Art des Geleisteten / der Umfang = die Stundenzahl der geleisteten Arbeit / dabei erworbene (fachliche) Kenntnisse

18. fünf Stunden pro Woche über 6 Monate / 250 Stunden pro Jahr

19. – 20. die im Rahmen eines Vertrages ausgeübt werden / die gegen Honorar verrichtet werden

21. – 22. der Ehrenamtliche (selbst) / Vertreter (verschiedener) Organisationen (aus den sozialen und artverwandten Bereichen)

23. die Landeshauptstadt / Schwerin

24. im Beruf

25. in einem / nur in Mecklenburg-Vorpommern

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
25	30
24	29
23	28
22	26
21	25
20	24
19	23
18	22
17	20
16	19
15	18
14	17
13	16

Feladatpont	Vizsgapont
12	14
11	13
10	12
9	11
8	10
7	8
6	7
5	6
4	5
3	4
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.planet-wissen.de
2. www.svz.de/nachrichten/lokales/schwerin
3. www.pfaelzischer-merkur.de/sz-berichte

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. *gibt*
1. trägt
2. gestaltet
3. gesichert
4. können
5. lässt
6. leisten
7. sind
8. einsetzt
9. finanziert

2.

0.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
G	I	E	C	A	B	H	D

Kimarad: F

3.

0. *in*
17. aus
18. in
19. Auf (Csak nagy kezdőbetűvel fogadható el.)
20. von
21. seit

4.

0. *erworbene*
 22. Freiwilligen
 23. menschliche
 24. speichert
 25. Studie
 26. Hälfte
 27. Tatsächlich (Csak nagy kezdőbetűvel fogadható el.)
 28. schließen / schlossen
 29. emotionale / emotionelle
 30. behalten
-

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
30	30
29	29
28	28
27	27
26	26
25	25
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17
16	16

Feladatpont	Vizsgapont
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1
0	0

Források

1. www.jetzt.sueddeutsche.de/texte
2. www.checked4you.de
3. www.faz.net/aktuell
4. www.haz.de/Nachrichten/Wissen

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

A megoldásba csak 6 X-t lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány X szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 6-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Der Sprecher spricht darüber,

0. X	ab wann der Verkauf von Raketen erlaubt ist.
1. X	warum der Verkauf von Raketen erst kurz vor Silvester erlaubt ist.
	wer die Raketen verkaufen darf.
2. X	wer die Raketen anzünden darf.
3. X	in welchem Fall die Raketen gefährlich werden können.
	welche schweren Verletzungen am meisten vorkommen.
	wie man die eventuellen Verletzungen behandeln soll.
	welche Haustiere den Silvesterkrach am schwersten ertragen.
4. X	warum sich die Haustiere vor dem Krach fürchten.
	wie der Tierschutzbund die Tierbesitzer informiert.
5. X	wie die Tierbesitzer ihre Tiere schützen können.
	welche Empfehlungen des Tierschutzbundes die Zoos einhalten sollen.
6. X	welche Vorbereitungen man in den unterschiedlichen Zoos trifft

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Adventskalender*
7. Altersklassen / (bár nyelvileg nem helyes, de tartalmilag elfogadható: Alter / Klasse)
8. 24 Uhr
9. dreimal
10. 2003
11. Studenten
12. Deutschland
13. Sonderaufgaben
14. mittelschwer / nicht (super)schwer

3.

0.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
B	B	C	B	A	B	A

SZÖVEGEK

Silvesternacht

Übermorgen ist es wieder so weit: Silvester steht vor der Tür und ab heute kann man Raketen, Böller und Knallfrösche kaufen. Der Verkauf startet absichtlich erst heute, damit die Leute nicht schon Tage vor Silvester die ganze Zeit Krach machen. Silvesterknaller anschauen darf natürlich jeder, sie anzünden und in die Luft schießen ist aber nur was für Erwachsene. Für Kinder und Jugendliche unter 18 Jahren ist das aus Sicherheitsgründen verboten. Wichtig ist, dass man immer genügend Abstand zu den Böllern hält. Wenn man nämlich z. B. einer Rakete zu nahe kommt, kann man sich schwer verletzen. Für Haustiere ist der Krach an Silvester nur schwer auszuhalten. Sie haben Angst vor dem Lärm und wissen nicht, warum es plötzlich so laut ist. Der deutsche Tierschutzbund empfiehlt Herrchen und Frauchen deshalb, am Silvesterabend Türen und Fenster zu schließen und die Rollos herunter zu lassen. Und auch die Zoos bereiten die Tiere auf das Feuerwerk vor. Gorilla Fritz im Nürnberger Tiergarten bekommt zum Beispiel einen Nerventee, und der Karlsruher Zoo bittet die Anwohner, Böller nur in die vom Zoo entgegengesetzte Richtung abzuschießen.

Der Mathekalender

Blumenthal: Es ist bald wieder so weit: Am 1. Dezember öffnet sich um 18 Uhr das erste Türchen des digitalen Adventskalenders. Der Mathekalender des Forschungszentrums Matheon in Zusammenarbeit mit dem Deutschlandfunk – das sind 24 Türchen für 24 garantiert kalorienfreie Überraschungen. Und damit nicht genug.

An allen vier Advents-Sonntagen gibt es jeweils eine DLF- Sonder-Matheaufgabe zu lösen und natürlich auch etwas zu gewinnen. Ich bin jetzt verbunden mit Sophia Scholz vom Forschungszentrum Matheon in Berlin, in unserem Hauptstadtstudio.

Frau Scholz, für wen ist dieser Mathekalender im Advent gedacht?

Scholz: Ja, der ist eigentlich für alle gedacht. Also von uns gibt es drei Kalender, das heißt zwei Kalender von der DMV, einen vom Matheon, der ist gestaffelt nach Alter. Das heißt, es können sich einmal Schüler der Klassen 4 bis 6 anmelden, der Klasse 7 bis 9 und vom Matheon gibt es den Kalender für die Klassen 10 bis 13, aber auch für alle Erwachsenen oder sonstigen Mathe-Fans. Das heißt, mitmachen kann eigentlich jeder, der Lust am Knobeln hat oder gerne sich mit Mathematik beschäftigt.

Blumenthal: DMV klären wir noch auf: Deutsche Mathematikervereinigung, ...

Scholz: Genau.

Blumenthal: ... die auch an diesem Kalender beteiligt ist. Wie funktioniert dieser Kalender? Wenn sich am 1. Dezember um 18:00 Uhr das erste Türchen im und über das Internet öffnen lässt, muss ich jeden Tag dann um 18:00 Uhr an meinem Rechner sitzen?

Scholz: Nein, das müssen Sie nicht. Man hat natürlich. Hm, also bis um 24 Uhr gibt es sozusagen Straffreiheit, dass man die Aufgaben einreichen kann. Alle Aufgaben, die später eingereicht werden, da gibt es sozusagen eine Zeitstrafe. Man hat allerdings auch so eine Art Joker, den kann man dreimal setzen. Und da kann man sozusagen einzelne Aufgaben ohne diese Zeitstrafe absolvieren.

Blumenthal: Seit wie vielen Jahren gibt es den Kalender eigentlich schon?

Scholz: Den gibt es schon relativ lange. 2003 ist der erste Kalender erschienen, allerdings an der TU intern. Das heißt, da haben Studenten mitgemacht hauptsächlich. Und dann ist er

offiziell geworden im Jahre 2004 und wurde dann vom Matheon sozusagen initiiert letztendlich.

Blumenthal: Und wie hat sich die Resonanz entwickelt? Können Sie uns einige Zahlen sagen: Wer beteiligt sich, wie viele Leute sind dabei, welche Altersklassen?

Scholz: Also im letzten Jahr hatten wir zusammen für alle drei Kalender knapp 70.000 Teilnehmer weltweit. Der größte Teil kommt natürlich aus Deutschland. Wir hoffen natürlich auch, dass aus vielen anderen Ländern noch Leute mitmachen. Ja, hauptsächlich jüngere Schüler haben mitgemacht, aber natürlich auch jede Menge Erwachsene, auch Oberstufenschüler, die schon seit Jahren mitmachen.

Blumenthal: Wir sind ja Medienpartner des Mathekalenders und haben auch eine Internetseite auf der Dradio.de-Seite installiert, wo wir ein kleines Video eingebunden haben. Wir haben auch vier Sonderaufgaben, vier Sonderaufgaben, die jeweils am Advents-Sonntag ins Netz gestellt werden. Haben Sie ein Beispiel dafür, oder können Sie uns ungefähr schon mal so ein bisschen neugierig machen, wie schwer diese Aufgaben sind, und worum es beispielsweise jetzt am 27. geht?

Scholz: Hm, also die Aufgaben sind, sage ich jetzt mal, mittelschwer. Es sind nicht die superschweren Aufgaben. Es ist auch so gedacht, dass wirklich möglichst viele Leute mitmachen können, und dass auch jeder eine Chance hat, da eine richtige Lösung abzugeben. Die erste Aufgabe am Sonntag, nein da möchte ich eigentlich gar nicht so viel verraten. Lassen Sie sich überraschen und machen Sie mit.

Die Reiterstaffel: Polizisten auf Pferden

Die Reiterstaffel ist ein Teil der Polizei mit einem kleinen Unterschied: Die Polizisten sind hier nicht im Streifenwagen, sondern auf Pferden unterwegs. Eine besondere Reiterstaffel besitzt die Polizei Hannover. Denn diese ist mit 32 Pferden die größte in ganz Deutschland. Pferde sind in Hannover keine Seltenheit. Schon seit 90 Jahren gehören die prächtigen Tiere der Polizei ins Stadtbild. Wenn man also durch Hannovers Straßen geht, passiert es schon mal, dass einem Polizisten auf Pferden entgegenkommen. Die Pferde sind natürlich nicht grün, tragen keine Uniform und haben kein Blaulicht auf dem Kopf, aber sie sind dennoch ganz schön beeindruckend.

In diesem Moment kommen zwei Polizeipferde auf den Hof der Reiterstaffel geritten. Eines von ihnen ist Werther. Ein schwarzer Wallach. Der ist zwar groß, aber Angst muss man vor ihm nicht haben. Werther ist 12 Jahre alt. Gehört zu den 32 Polizeipferden im Dienst der Reiterstaffel und gilt als bestes Pferd im Stall. Bei vielen Einsätzen hat Werther bereits mitgemischt. Eine seiner Kolleginnen ist Kommissarin Cordula Noltemeier. Zusammen haben die beiden schon viel erlebt.

Also spannend sind natürlich immer Fußball-Einsätze. Wir fahren ja regelmäßig mit unseren Dienstpferden nach Bremen, und da kann es schon mal sein, dass Fangruppen sich treffen, die sich nicht so sympathisch sind. Und wenn wir da die Linie ziehen mit unseren Pferden und verhindern, dass diese Fangruppen sich treffen, und wir da Frieden stiften können, dann ist das eigentlich immer eine ganz spannende Sache.

Mit seiner Körpergröße trennt Werther aber nicht nur die zwei Fangruppen voneinander, sondern beruhigt die Massen mit seinem tierischen Scharm.

Jeden Tag machen Werther und Kommissarin Cordula Noltemeier eigentlich das, was die normale Polizei auch macht: Sie kontrollieren zusammen falsch geparkte Autos, sorgen für Ruhe und Ordnung, und geben den Menschen auf den Straßen ein Gefühl der Sicherheit.

Klar, ist der Beruf anstrengend. Natürlich ist es auf der einen Seite ganz-ganz toll, dass wir den ganzen Tag mit unseren Pferden zu tun haben, aber man muss sich

natürlich darüber im Klaren sein, dass wir manchmal viele viele viele Stunden am Stück auf unseren Pferden sitzen, entweder im Schritt oder auch im Stand. Es ist bei jedem Wetter zu reiten, d. h., dann sind wir bei Regen und Sturm draußen unterwegs.

Werther kann die Pause gut gebrauchen. Obwohl er schon ziemlich hart im Nehmen und gut im Training ist, Polizeipferd wird man nicht einfach so.

Also, wenn die Pferde zu uns kommen, sind sie normalerweise 3- oder 4jährig, d.h. sie sind noch richtige Kinder, die müssen dann erst mal in den Polizeipferde-Kindergarten, wenn man so will, die müssen erst mal das kleine Einmaleins für Polizeipferde lernen, bevor sie dann mit etwa fünf Jahren so langsam in den richtigen rauen Polizeialltag eingesetzt werden können. Unsere besten Dienstpferde muss man sagen, das sind sie erst, wenn sie vielleicht so 12 oder 13 Jahre alt sind, denn dann haben sie schon eine ganze Menge Erfahrung und haben schon eine ganze Menge auch mal größere Einsätze mitgemacht und wissen sich auch in Situationen zu helfen, in denen ihr Reiter vielleicht nicht mehr weiter weiß.

Damit Werther in so manch brenzlicher Situation einen kühlen Kopf bewahrt, musste er als junges Pferd so einiges lernen.

Polizeipferde müssen natürlich erst mal ganz normal gerittene Reitpferde sein, die müssen dressurmäßig geritten sein, die müssen auch mal einen kleinen Sprung machen können und sich im Gelände bewegen und darüber hinaus müssen sie aber mit verschiedenen Dingen vertraut sein, die uns im täglichen Alltag in der Stadt begegnen können, d. h. sie dürfen sich vor lauten Geräuschen nicht erschrecken, die dürfen sich vor einem Regenschirm oder vor einer Fahne nicht erschrecken, wenn plötzlich eine Oma aus dem Hauseingang rausgestolpert kommt, dürfen sie sich nicht erschrecken, müssen ihren Reitern in jeder Situation vertrauen und die Ruhe bewahren.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 20 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
20	30
19	29
18	27
17	26
16	24
15	23
14	21
13	20
12	18
11	17

Feladatpont	Vizsgapont
10	15
9	14
8	12
7	11
6	9
5	8
4	6
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. www.lilipuz.de
2. www.dradio.de/dlf/sendungen/forschak
3. www.kakadu.de/inhalt

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat mind a szövegben, mind a margón jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata kötelező.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
6. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban a Formai jegyek és hangnem szempont kivételével bármelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban bármelyik szempont alapján 0 pontos a dolgozat, akkor a többi értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
7. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	2
Szövegalkotás	3
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	10

1. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3–2/3, az első feladatnak a pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfelé kell kerekíteni. Ebben a vizsgarészben tehát nincsen külön átszámítási táblázat.
2. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom*, *Szövegalkotás*, *Szókincs*, *kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi szempont alapján is 0 pont. Figyelem! Ha a dolgozat a *Formai jegyek és hangnem* szempont alapján 0 pontos, akkor értékelni kell a többi értékelési szempont alapján.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben megfelelő lehet az adott szempont kifejtése akkor is, ha a vizsgázó csak egy mondatban fogalmazza meg a kérdést.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

E szempont értékelésénél csak a nyelvtani és helyesírási hibát sem tartalmazó variációk számítanak helyesnek. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor a formai jegyek nem megfelelőek (0 pont).

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e a szöveg gondolatmenete, azaz az irányító szempontok valamint az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit,
- megfelelő-e a formai tagolás.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemei

A szöveget a mondatok halmazától a kohézió különbözteti meg, amit a szöveget alkotó elemek jelentésének szerves összefüggése és a szerkezeti összekapcsoltság biztosít. A szöveg egységét biztosító jelentés szintű kapcsolatteremtés leggyakoribb eszközei a következők:

- teljesen vagy részben ismétlődő szavak, szószerkezetek,
- szinonimák,
- a szavak és szószerkezetek jelentése között lehetséges néhány viszony (ellentét, ok-okozati viszony stb.),
- a mondatok logikai-tartalmi elrendezése (ok-okozat, általános-konkrét stb.).

A mondatok kapcsolódását biztosító nyelvtani, szerkezeti kapcsolóelemek:

- az önálló mondatok közötti kötőszók,
- rámutató szók (különbféle névmások, határozószók),
- egyéb nyelvtani viszonyító elemek (igeragozás, középfok stb.).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

Szókincs és kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatos).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előjárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak,
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Javítási jelrendszer

Áttekinthetőbb a javítási jelrendszer, ha az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írjuk.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a szempont sorszámának megadásával:

- ④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,
- √3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,
- 2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot a szövegben több helyen tárgyal, a szempont teljesítését az utolsó említés helyénél kell jelölni.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

- Dátum = D
- Megszólítás = M
- Köszönés = K
- Aláírás = A

A teljesítés minőségét mutató jelek:

- ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,
- √ K (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy.

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... ,/!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... ,/!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde,/!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo,/!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Szövegalkotás

A *Tartalom* szempontnál használt számozás segít e szempont megítélésénél is.

Szókinsz, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó

H = helyesírási hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás + i = ismétlődő hiba

————— i

Az ismétlődő hibákat nem kell a javító sávban jelölni.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően.
A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
A vizsgázó a kommunikációs célokat nagyrészt megfelelően valósította meg.	A vizsgázó három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem.
vagy: A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és még legalább egy irányító szempontot tárgyalt részben.
A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és nem tárgyalta a többi szempontot.
Alapvető kommunikációs célját nem éri el.

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás, dátum, elköszönés és aláírás.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Van helyes megszólítás és aláírás. A dátum és az elköszönés hibás vagy hiányzik.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és a címzethez való viszony-nak.
Hiányzik vagy nem helyes a megszólítás és/vagy az aláírás.
vagy: A vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és a befejezés.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmozásából áll.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincse egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	20
Vizsgapont	20

Amennyiben a dolgozat bármelyik értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- megfelelően kifejtette és indokolta-e véleményét.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán). A vizsgázónak mind a négy irányító szempontra ki kell térnie dolgozatában. Egy irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelően részletesnek, ha a vizsgázó legalább két gondolatot fogalmaz meg hozzá. Amennyiben a vizsgázó egy irányító szempontot csak személyes vonatkozásban tárgyal, az irányító szempont kifejtése csak részben megfelelő. Amennyiben a vizsgázó szó szerint átvesz egy vagy több mondatot a gondolati segítséget nyújtó segédanyagból, a lemásolt rész nem vehető figyelembe az adott irányító szempont értékelésekor. Egy szinten belül (4–3 vagy 2–1) az irányító szempontok kifejtésének részletessége értékelhető.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezésmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál.

Szövegalkotás

Az emelt szint első feladatánál található részletes útmutatás érvényes ennél a feladatnál is. Azonban a 4–3 és a 2–1 pontos sávoknál a formailag nem megfelelően tagolt szövegeket az alacsonyabb pontszámmal kell értékelni. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a formailag tagolt, de kevésbé logikus felépítésű szövegek nem értékelhetők az alacsonyabb pontszámmal.

Szókincs és kifejezés mód

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Nyelvtan, helyesírás

A részletes útmutatást lásd az első feladatnál.

Javítási jelrendszer

Lásd az első feladatnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó négy irányító szempont kifejtésével részletesen és megfelelő mélységben dolgozta ki a témát. Minden irányító szempont-hoz két gondolatot fogalmazott meg.
Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét.	A vizsgázó három irányító szempontot megfelelő mélységben dolgozott ki, azaz két gondolatot írt hozzájuk. A negyedik szempontot csak részben vagy egyáltalán nem tárgyalta.
A vizsgázó törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két-két gondolatot fogalmazott meg) vagy négy, illetve három irányító szempontot tárgyalt részben (egy gondolatot írt hozzájuk).
A vizsgázó nem fejtette ki részletesen véleményét, alig érvelt.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki részletesen (két gondolatot fogalmazott meg hozzá), vagy csak két irányító szempontot tárgyalt részben (egy-egy gondolatot fogalmazott meg).
A vizsgázó nem fejtette ki megfelelően véleményét.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése logikus.
A gondolati tagolás megfelelő.
A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió.
A szöveg formai tagolása megfelelő.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése nagyrészt logikus.
A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra.
A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok nagyrészt szervesen kapcsolódnak egymáshoz.
Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű.
Sok a gondolati ismétlés.
A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra.
Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár a mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.
Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.	Nem jött létre szöveg.
A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást.
Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, túlnyomórészt izolált mondatok halmazából áll.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi.
Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi.
A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra.
A szóhasználat néhány helyen nem megfelelő, ez azonban alig nehezíti a megértést.	A szöveg szókincese egyszerű. Sok a szóismétlés.
A szóhasználat többször nem megfelelő. A hibák néhány helyen nehezítik a megértést.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes.
A nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a megértést.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, valamint mondat-szerkesztése is változatos.
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat-szerkesztésre.
A szövegben több, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba és/vagy néhány, a szöveg megértését nehezítő hiba található.	A vizsgázó egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat-szerkesztése nem kellően változatos.
Rendszerszerű hibákat ejt.
A szövegben sok hiba van, és/vagy a hibák többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat-szerkesztés jellemzi.
A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.